

scioni (1936. – 2003.). Mnogi su u Hrvatskoj bili u prilici njega upoznati, jer je četiri godine djelovao kao direktor Talijanskoga kulturnog centra u Zagrebu, a još dvije kao specijalni poslanik za talijansko-hrvatske kulturne veze u Dubrovniku.

Svoje je kreativne interese zadnjih godina radnog vijeka posvetio boljem razumijevanju između dviju jadranskih obala, u duhu pune ravnopravnosti i protiv mogućih predrasuda (posebice onih na apeninskoj strani). Premda je uvjereneno promovirao stvaralaštvo talijanskoga jezika, gotovo jednako tako je brinuo oko afirmacije hrvatskog kulturnog supstrata, naročito književne tradicije i suvremenosti.

Pisac njegovana stila

Naše pristrano sjećanje ipak ne smije preskočiti njegovu stvaralačku statusu, činjenicu da je bio pjesnik, romanopisac i esejist širokoga zamaha i iznimno njegovana, zahtjevnoga stila.

Tri romana, dvije romanisrane biografije, tri zbirke kulturoloških eseja jake eruditske i narativne potke, nekoliko radio-drama i veliki broj svezaka i plaketa sti-

izraza bio je donekle na Montaleovu tragu, a kao prozaik njegovao je suptilnu introspekciju i igru masikiranja, prerusavanja, uživanja.

Najznačajnije su mu knjige »Sapfo«, »Sokratova koža«, »Apolonova noć«, »Puck« i »Grčko zrcalo«. Već iz samih naslova da se naslutiti prava fascinacija starom grčkom kulturom, pa bi se moglo kazati kako je naslijedio i stoizam i skepticizam antičkih mudraca. Nadahnuće mediteranskom svjetlošću i topline, konkretnošću i bistrinom rezultiralo je mnogim pjesničkim tekstovima, a i istančanom iskustvenom prozom »Jedno sredozemno ljeto«, u kojoj odaje počast i nekim našim ambijentima, ponajprije Dubrovniku, u koji je bio zaljubljen po onoj istoj logici koja ga je vodila i helenskim putovima.

Europska vokacija

Na hrvatskom jeziku mogu se pročitati dvije njegove pjesničke zbirke »Dostaje svjetlost« i »Ljubavni zoo«, te dvije pripovjedne cjeline »Kleopatra, jedne noći« i »Smrt mačke«.

Iznimno poštujući Mascionijev književni rad (koji

bitna sjećanja na Mascionija vezana su uz njegov zagrebački boravak i inicijative vezane uz vođenje kulturnog centra.

Došao je u osvit Domovinskoga rata i s nama je solidarno proveo sve teške dane. Zavolio je Zagreb i oduševio se slojevitosti hrvatske literature (prijateljima u Italiji govorio je o važnosti Držića i Zlatarića, preveo je prvo pjevanje Gundulićeva »Osmana« na način koji će ostati primjerom visokih kriterija). Inače, kozmopolit po znanjima i uvjerenjima, shvatio je da Hrvatska također treba naći svoje mjesto u zapadnoeuropskom kulturnom i političkom višeglasju i zdušno se zalagao za njezinu inozemnu afirmaciju.

Zastupnik hrvatskih civilizacijskih interesa

Za njegova razdoblja Talijanski kulturni centar bio je i središte europskih okupljanja. Pozivajući mnoge talijanske intelektualce otvorene za dijalog i nama je omogućio da se osjećamo manje izoliranima u ratnim uvjetima. Znatna je bila njegova pomoć da se uspije s organizacijom PEN-ova kongresa u Dubrovniku 1993. godine. Potičući brojne hrvatske talijaniste omogućio je izdavanje desetaka i desetaka knjiga prijevoda (ali ne jednostrano jer je participirao i u difuziji hrvatske literature u inozemstvu). Inicirao je također brojne simpozije i stručna savjetovanja, te i time pridonosio uklanjanju naših iskustava u univerzalnije tokove pokazujući se u svakoj prilici hrvatskim prijateljem i zastupnikom njezinih civilizacijskih interesa.

Posljednji put sam se susreo s Mascionijem za Sajma knjiga u Torinu u lipnju ove godine, gdje je na okruglom stolu govorio (još jednom!) upravo o hrvatskom doprinosu Europi. Prisjećajući se dragih susreta na velikom nizu lokaliteta, od Agrigenta do Valvasonea, od Assisija do Vencije, od Arco di Trento do Milana da o dubrovačkim i zagrebačkim druženjima ne govorimo, vjerujem da izričem zahvalnost Grytzku Mascioniju ne samo u vlastito ime, nego i u ime mnogih koje je svojim radom i prijateljstvom zadužio

Tonko Maroević.

nemari vanjskoga autora objavila je naklada Asinus.

»Sadizam i mazohizam su dvije slavne perversije. Francuski književnik markiz de Sade, prema kojemu je nastao pojam sadizam, jedan je od najistraženijih autora 18. stoljeća, a Leopold von Sacher-Masoch bio je mnogo godina zaboravljen. Ali pojam mazohizam prisutan je u svim društvima. »Venere u krznu« doživjela je čak 20 njemačkih izdanja i isto toliko francuskih, jer je u sljedbi Turgenjeva Sacher-Masoch bio jedan od najpoznatijih slavenskih pisaca u Francuskoj. Naime, Sacher-Masoch rođen je u Galiciji, zbog čega su ga smatrali Slavenom, a ne Austrijancem«, rekao je na predstavljanju dr. Michael Farin iz Münchena, jedan od najboljih poznavatelja Sacher-Masocha.

U Grazu, u kojemu je taj književnik živio 25 godina, nedavno je zatvorena izlož-

ba postavljena njemu u čast, pod nazivom »Mazomania«. Zanimljivo je da

svojedobno Gradska uprava Graza i Katolička crkva nisu dopustile da u tome gra-

VENERA U KRZNU

LEOPOLD VON SACHER MASOCH

ASINUS

IZLOŽBA – Marjan Gumilar izlaže u galeriji Forum u Zagrebu

ISKUSTVO SLIKE IZA SLIKE

Umjetnik istražuje tijelo slike i promišlja funkciju njezina ruba – u ciklusu »orbitalnih slika« kromatske učinke izvodi iz podslika

ZAGREB, 17. rujna – Novu izložbenu sezonu u Galeriji Forum u utorak na večer otvorio je jedan od poznatih suvremenih slovenskih slikara Marjan Gumilar. »U najnovijem ciklusu »orbitalnih slika« u 16 ulja na platnu Gumilar se usredotočio na površinu slike kao jedno jedinstveno i kontinuirano polje«, kaže u predgovoru kataloga izložbe Andrej Smrekar.

Uz likovnog kritičara Milana Bešlića i slovenskog veleposlanika u Hrvatskoj Petera Bekeša, izložbu je otvorio pročelnik Gradskoga zavoda za kulturu grada Zagreba Vladimir Stojšavljević.

Marjan Gumilar u slovenskom je slikarstvu prisutan od osamdesetih godina. Istraživanje tijela slike i promišljanje funkcije njezina ruba dovelo ga je u skupinu najperspektivnijih slovenskih slikara. Analitičke studije konvencija pejzažne slike omogućila mu je konceptualizaciju beskrajnosti horizonta s nizom homologno strukturiranih platana na zidu galerije, zapisao je Andrej Smrekar u popratnom katalogu izložbe.

Gumilarov novi ciklus stvaran je metodički iz iskustva slike iza slike. Izvedba je pokazala težinu likvidacije odnosa između oblika platna i smještenog kružnog oblika koji se oslanja na pitanje statusa kružnice i intenziteta kontrasta boja između kruga i kvadrata, napominje Smrekar.

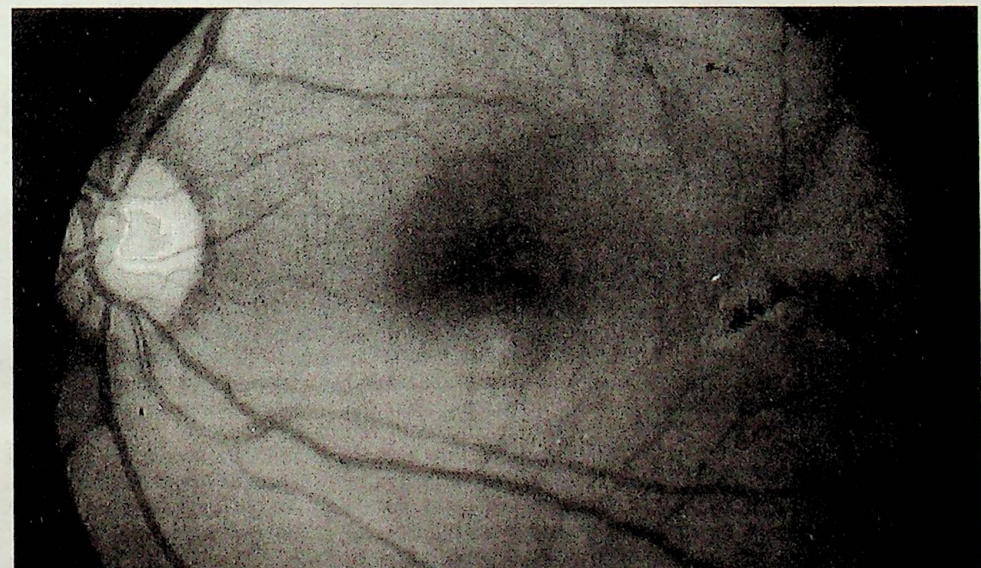
Kromatske učinke Gumilar izvodi iz podslika i tako neposredno osobno iskustvo slijeva s postupkom. Kad kružnica nestane, odnos boja između forme i nosača istisne prostorno, odnosno planski odmak među njima i zatvara površinu u jedinstvenu kontinuiranu opnu. Značenje tako stvorene slike

Smrekar uspoređuje s »afterimages« kod zatvorenih očiju koje nastaju ako se vjeda malo pritisne prstima.

Bez obzira na različite načine stvaranje kružnog oblika u svijetu oko nas, Gumilar ustraje pri razlikovanju njih i slike kao posebnog, povlaštenog predmeta, zaključuje Andrej Smrekar. M. I.

Europska vokacija i poetska relevantnoat : Grytzko Mascioni

Različitost doživljaja kružnih oblika: »Oko«, 1997.